Gyónás – a sikerfilm
Herczeg Ferenc: Az élet kapuja

A foglalkozás időtartama: 45 perc

Foglalkozás a Herczeg Ferenc: Az élet kapuja című kisfilmhez

A kisfilm két fiktív gyónási jelenettel vezet be minket Herczeg Ferenc regényének történetébe. Az óra fókuszában a filmben megjelenő valós történelmi események és az irodalmi mű által elmesélt fikciós szál is jelen van. Az óra célja, hogy a történetek konstruált voltáról gondolkodjunk. Drámában kevésbé jártas csoportok és tanáraik számára készült, rendhagyó magyar vagy történelem óra gyanánt is használható.

Célcsoport	11–12. évfolyam
Időkeret	45 perc
Drámás fókusz	Hogyan írja át egyik nézőpont a másikat a történetek kapcsán?
Téma és tanulási terület	A regény szereplőinek sorsát nagyban befolyásolja a pápaválasztás során, hogy ki, kivel és milyen információt oszt meg: a tudás átadása vagy elhallgatása megváltoztatja az egyén helyzetét. Herczeg regénye és a kisfilm segítségével a drámaórán a titok szerepét vizsgáljuk az egyéni történetekben.
Főbb kompetenciák	kommunikációs, gondolkodási
TUDÁS (Mit emelünk ki a műből?)	**Tudás:** A regény szereplői más-más nézőpontból látják a pápai hatalomban rejlő lehetőségeket. A köztük feszülő érdekellentéteken keresztül beszélünk a titkok hatásáról és működéséről. Cél az egyéni, a közösségi és a kulturális szinten megjelenő három különböző motiváció megértése.
KÉPESSÉG (Milyen változást szeretnénk eredményezni?)	**Képesség:** A diákok képesek lesznek elkülöníteni a regény különböző nézőpontjait, a machiavelliánus és a moralista gondolkodásmód örök ellentéteit.
ATTITŰD (Milyen viszonyt hozunk létre a művel?)	**Attitűd:** A diákok meglátják a műben, hogy a titok hogyan választja el a motivációt a realitástól, a kikerülhetetlen tényezőktől. Az egyéni és társas történetek elmesélésének vizsgálata során fejlődnek a gondolkodási, a személyes és a társas kompetenciák.

Gyakorlatok összefoglaló ismertetése – módszertan – élmény	Miután a kisfilm első részéből megismertük az alaphelyzetet és Bakócz Tamást, elemezzük a karaktert. A kisfilm második felének levetítése után megnézzük, változott-e a benyomásunk róla. Vitaszínházzal mélyítjük el a probléma megértését.
Eszközigény	tábla, íróeszköz a táblához, piktogramok, vizuális szemléltető eszközök

A film alapjául szolgáló irodalmi műhöz való viszony jele: ß	**Konvenciók típusa jele: ¤**	**Fejleszteni kívánt kompetenciaterület jele: #**
● 5-legközelebbi ● 1-legtávolabbi	● szóbeli (SZ) ● írásos (Í) ● vizuális (V) ● performatív (P)	● digitális (D) ● személyes és társas (SZT) ● önkifejezés (Ö) ● munkavállalói (M) ● tanulás (T) ● kommunikációs (K) ● gondolkodás (G)
További jelmagyarázat az óravázlatokhoz: ● Az oktatók ***dőlt betűvel*** olvashatják az egyes foglalkozáselemek célját. ● A tanári narrációkat **„IDÉZŐJELBE TETT SZÖVEGRÉSZEK”** jelölik.		

Vázlat 1.

1. Bevezetés 5 perc

ß: 1
¤: SZ
#: K

A cél ismertetni a diákokkal, hogy mi fog történni az órán.

„A mai órán egy filmmel fogunk foglalkozni, ami Herczeg Ferenc *Az élet kapuja* című kisregényéből készült. Herczeg Ferenc 1863-ban született és 1954-ben halt meg. Író, újságíró, országgyűlési képviselő volt. A Horthy-korszak népszerű írója, ugyanakkor a nyugatosok nem kedvelték. Herczeg Ferenc írt újságcikkeket, színdarabok és regényeket, novellákat is.

Az élet kapuja című kisregényét 1919-ben írta. A filmet két részletben fogjuk megnézni. Mindegyik rész nagyjából 4 perces lesz. Utána beszélgetünk róluk és játszunk is a témával kapcsolatban. Az első filmrészletben egy férfi fog beszélni. Figyeljétek meg ezt a férfit! Nem azt, amit beszél, hanem ahogyan mondja. Egy 1400-as évek végi – 1500-as évek eleji történelmi eseményről fog beszélni. Mi jut eszetekbe erről a korról? Mi volt fontos ebben az időben?”

2. Film 1. 5 perc

ß: 5
¤: SZ
#: K

A film első felének vetítése 0.00-től 4.40-ig.

3. Tulajdonságok 1. 2 perc

ß: 5
¤: SZ
#: G

A feladat a kisregény főszereplőjének vizsgálata.

„Milyen ember az, aki beszélt? Melyek vajon a jó és rossz tulajdonságai? Milyen dolgok derültek ki még róla a film alapján? Ki lehet ő? Mit akarhat? Milyen módon akarja elérni a céljait?”

A drámatanár a diákok válaszait a táblára írja egy sziluettbe.

4. A pap bölcsessége 1. 10 perc

ß: 3
¤: SZ
#: K

A cél a film által vázolt helyzet árnyaltabb vizsgálata.

„A látott filmrészlet végén a pap egy szentenciát bíz a férfira. A bölcsesség így hangzik: »Megbocsátjuk, ha egy gyerek fél a sötétben. Az élet igazi tragédiája, ha egy férfi fél a fényben.« Kicsit foglalkozzunk most ezzel! Miért mondhatja ezt a pap ennek a férfinak?
Aki szerint ez az idézet igaz, az üljön egyik oldalra, aki szerint nem igaz, az üljön a másik oldalra! Próbáljuk meggyőzni egymást!”

5. Információátadás 1. 2 perc

ß: 5
¤: SZ
#: K

A cél: információátadás a kontextus megértéséhez.

„A filmben szereplő személy, Bakócz Tamás nem csupán kitalált figura, hanem valódi történelmi alak, akinek élete jelentős hatással volt a magyar történelemre. 1442 és 1521 között élt, Erdődi néven is ismerték. Dominikánus rendi bíboros és érsek, humanista, a Hunyadi- és Jagelló-kor

meghatározó politikusa volt. Tanulmányait Krakkóban és Bolognában végezte. Politikai pályafutását Hunyadi Mátyás mellett kezdte, mint belső tanácsadó. A király halála után először Hunyadi Mátyás törvénytelen fiát, Corvin Jánost támogatta, később azonban elpártolt tőle, és nagy szerepet játszott abban, hogy Jagelló Ulászlót választották Magyarország királyának. 1491 és 1503 között az ország főkancellárja volt, emellett 1493 és 1499 között a koronaőri tisztséget is betöltötte. Egyházi karrierjét 1487-ben kezdte Győrben, később Egerből Esztergomba került 1497-ben. 1513-ban a pápaválasztáson esélyesnek számított, de végül nem választották pápává. Keresztes hadjáratot indított az Oszmán Birodalom ellen, de a parasztháború kirobbantása miatt ez nem valósult meg. Sírja az Esztergomi Bazilikában található, abban a Bakócz-kápolnában, amelyet ő építtetett, és amelyet a magyar reneszánsz építészet egyik legkiemelkedőbb alkotásaként tartanak számon."

A drámatanár az elhangzó információkhoz lehetőség szerint vizuális szemléltetést használ.

6. Film 2. 5 perc

ß: 5
¤: SZ
#: K

A film levetítse 4.40-től végig, ha szükséges, az elejétől: a cél észrevenni és regisztrálni az új nézőpont megjelenését.

7. Tulajdonságok 2. 7 perc

ß: 5
¤: SZ
#: G

A feladat a kisregény másik fontos szereplőjének vizsgálata, illetve Bakócz Tamás megfigyelése egy másik nézőpontból

a.) Milyen ember a filmben megjelenő nőalak? A későbbiekben pontosan megnevezem nektek, ki ő. Mik lehetnek a jó és mik a rossz tulajdonságai? Írjuk fel a táblára!

b.) A nő elmondása alapján milyen ember lehet Bakócz Tamás? Kiegészítem a korábbi gyűjtést egy másik színű krétával. Miért így beszél róla? Mit akar szerinte Bakócz? Ki mond igazat? Honnan tudjuk ezt?

8. Információátadás 2. 2 perc

ß: 5
¤: SZ
#: K

A cél az információk átadása a kontextus megértéséhez.

„Herczeg Ferenc regénye Bakócz Tamás életének azt a fontos pillanatát mutatja be, amikor a pápai trónt akarta elnyerni. II. Gyula pápa 1513. február 21-i halála után felmerült, hogy egy magyar főpap válhat a következő pápává. Bakócz Tamásnak valódi esélye volt erre, de a legrégebbi bíborosok is komoly versenytársai voltak. Különösen Giovanni de' Medici kardinális, aki nemcsak a bíborosok, hanem a rómaiak körében is népszerű volt. Bakócz azonban keményen küzdött, és ígéretet tett, hogy megválasztása esetén vagyonát a török elleni háborúra fordítja. A pápaválasztáson 25 bíboros vett részt, közöttük 18 olasz, három spanyol, és egy-egy angol, francia, svájci és magyar. Végül Giovanni de' Medici lett a pápa, aki a X. Leó nevet vette fel. Őt hivatalosan 1513. március 19-én iktatták be."

A filmben megjelenő nő Fiametta, nem valós történelmi személy, Herczeg Ferenc találta ki, egy izgalmas szerelmi szálat kerekített köré."

A drámatanár lehetőség szerint valamilyen vizuális szemléltetést használ.

9. A pap bölcsessége 2. 8 perc

ß: 3
¤: SZ
#: K

A cél a film által vázolt helyzet árnyaltabb vizsgálata.

A film végén a következőket mondja a pap: „Minden, amit hallunk vélemény, nem tény. És minden, amit látunk, nézőpont és nem valóság."
Kicsit foglalkozzunk most ezzel! Aki szerint ez az idézet igaz, az üljön egyik oldalra, aki szerint nem igaz, az üljön a másik oldalra! Próbáljuk meggyőzni egymást!

10. Saját helyzethez kapcsolás 5 perc

ß: 2
¤: SZ
#: K

Az első idézet egyes források szerint Platóntól származik, a másodikat Marcus Aureliusnak tulajdonítja az internet. De van olyan tényellenőrző oldal, ami szerint egyik idézet sem tőlük ered.
Hogyan tudhatjuk, hogy mi igaz és mi nem? Nektek milyen kialakított gyakorlataitok vannak erre?

Vázlat 2.

1. Bevezetés 5 perc

ß: 1
¤: SZ
#: K

Ismertetni a diákokkal, hogy mi fog történni a mai órán.

„A mai órán egy filmmel fogunk foglalkozni, ami Herczeg Ferenc *Az élet kapuja* című kisregényéből készült."

2. Film levetítése 10 perc

ß: 5
¤: SZ
#: K

A film levetítése elejétől a végéig.

3. Reflexió 8 perc

ß: 4
¤: SZ
#: K

A cél a személyes kapcsolódás erősítése.

Mondok állításokat a filmről: ha egyetértesz vele, állj a terem egyik sarkába, ha egyáltalán nem értesz vele egyet, akkor a másikba

„A filmben akciódús, fordulatos történetről van szó."
„A templomban a történeteket így kell elmesélni."
„Egy ilyen régen játszódó történeteknek nincs hatása a jelenre."

4. Plakát 7 perc

ß: 2
¤: SZ
#: GY

A cél egy egyéni alkotás létrehozása a film által felvetett témában.

„Az osztályból négy csoport is indul egy pályázaton, ahol izgalmas filmeket várnak. A kiírásban az szerepel, hogy a filmnek a központi eleme egy olyan gyónás legyen, amilyet a filmben is láttunk. Ebből készül a plakát is. Vajon kik szerepelnek majd ezen a plakáton? Csak ketten, mint az előbb láttunk, vagy esetleg többen is? Ezt eszeljétek ki és mutassátok is meg, illetve egy valaki mutassa be, hogy mit látunk a képen!"

Érdemes lehet kikötni, hogy a jelenben vagy a múltban játszódó filmeket várnak a pályázaton, attól függően, hogy az órát lebonyolító drámatanár mennyire szeretné az aktuális kérdéseket behívni az órára.

5. Jelenet 15 perc

ß: 2
¤: SZ
#: GY

A cél egy egyéni alkotás létrehozása a film által felvetett témában.

„A pályázat kiírója mind a négy filmtervet továbbjuttatta. A következő fordulóban a film legizgalmasabb, legdrámaibb, az alkotók számára legfontosabb jelenetét, az úgynevezett kulcsjelenetet szeretnék látni. Készítsétek el ezeket!
Mikor van ez a jelenet a filmben? A végén vagy a közepén?
Mi a tétje ennek a gyónás-jelenetnek?
A főszereplő milyen állapotban van ebben a jelenetben?
Mi történik közvetlenül a jelenet előtt és a jelenet után?”

A jeleneteket megmutatjuk egymásnak, majd közösen értelmezzük.